

למה בכה יאיר לפיד

רוגל אלפר 13.06.2016 02:00

כמו בתו של יאיר לפיד, גם יותם בני הוא אוטיסט בגיל צבא. וכמו בתו, גם הוא התנדב לשרת עם חבריו לכיתה באחד מבסיסי צה"ל. דווקא משום כך, צרם לי הפוסט שפירסם לפיד על השירות של בתו יעלי בצבא. "בטקס הסיום הצדיעה יעלי למפקד", כתב לפיד, "היא לבשה מדים וכומתה כתומה ואבא שלה ניגב את העיניים וקיווה שלא רואים". הוא בכה מהתרגשות, כי בתו נראתה והתנהגה כחיילת בצה"ל. הצדיעה. לבשה מדים.

אני כמובן מזדהה עם הבכי. יותם גורם לי לעתים קרובות להתרגש עד בכי. אני מתרגש כשהוא מצליח, בכוחות נפש מעוררי הערצה, להתגבר על המכשולים האדירים שהחיים הציבו בפניו. כשהוא משיג יעד שלאנשים רגילים נראה מובן מאליו. יותם מתאמן בימים אלה ללמוד לנסוע לבד באוטובוס. זה מפחיד אותו. זה תובע ממנו אומץ לב אמיתי. כשהוא יעשה את זה, הוא יהיה גאה בעצמו. ואני אהיה גאה בו. ונרגש. ומן הסתם אזיל דמעה. בשבילי, נקודת ההתייחסות לשיפוט הישגיו של יותם איננה העולם הרגיל. הוא נאבק במגבלותיו ומתחרה בעצמו, לא בשתי אחיותיו הרגילות. האושר והסיפוק בחייו יבעו רק כשיקבל את עצמו כפי שהוא ויפיק את המרב מכך, ולא ממאמץ סיזיפי, בלתי הוגן, שנדון מראש לכישלון, להידמות לאחיותיו.

לא התרגשתי כשיותם לבש מדים בטקס. לא התרגשתי כשהוא הצדיע. זה לא מרגש אותי לראות את יותם מחופש לאדם רגיל או מנסה לחקות התנהגות רגילה. קל יחסית לאוטיסטים לאמץ קודים מכאניים וטקסיים של התנהגות. סדרת פעולות היא בשבילם תחביר חסר משמעות. סינטקס בלי סמנטיקה. הם מרגישים בנוח, יחסית, כשהמצב החברתי שהם נתונים בו פשוט ולא מורכב. כשלא צריך להפעיל שיקול דעת. צועדים, עומדים דום, מצדיעים. אני מזדהה עם הבכי של לפיד, אבל תוהה מדוע בכה. התהייה הזאת התגברה למקרא המשפט הבא: "אז את עכשיו חיילת כמו ליאור"? שאלתי את יעלי, והבת הלא-מדברת שלי הינהנה בחוזקה.

לכל אורך הפוסט נמנע לפיד מלקרוא לבתו אוטיסטית. הוא קורא לה "לא-מדברת" ובעלת "צרכים מיוחדים". בעיני זו התחכמות, או התחמקות. גם הלן קלר לא דיברה והיתה בעלת צרכים מיוחדים. בתו של לפיד אוטיסטית. אני גאה בכך שיותם אוטיסט. אני גאה בו כשהוא מסביר שהוא אוטיסט (למזלו, יותם כן מדבר). יותם הוא אוטיסט גאה. "אוטיסט" זה לא קללה.

חורה לי מאוד שהדיאלוג היחיד של לפיד עם בתו בפוסט מתמצה בשאלתו אם היא עכשיו כמו אחיה הרגיל, ליאור. היא כמובן לא. וחבל בעיני שלפיד מנסה לעודד אותה לחשוב שכן. זה חינוך שגוי מאוד של אוטיסטים לדעתי. היא לא אמורה לנסות לעשות שום דבר "כמו ליאור". כל ניסיון כזה יהיה חלול, מזויף, מצג שווא, פוזה ריקה. אני מקווה שלפיד גאה בה על מה שהיא. ולא כשהיא, באופן השטחי ביותר, "כמו ליאור".

"בכית?" שאל אותי יותם אחרי הטקס שלו בצבא. הוא מאוד אוהב להביא אותי לידי דמעות. "לא", אמרתי לו, "אני שמח בשבילך, אבל כל אחד יכול ללבוש מדים. לעומת זאת, כשאתה מצויר, זה ציור שרק אתה מסוגל לצייר".